

सुनवल नगरपालिका
नवलपरासी (बर्दघाट सूस्ता पश्चिम) जिल्ला, लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

स्थानीय राजपत्र

भाग-२

खण्ड: ४

संख्या : २

१३ पौष २०७७, सोमबार

सुनवल नगरपालिकाको नगरकार्यपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको कार्यविधि सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

सुनवल नगरपालिकाको लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष संचालन कार्यविधि, २०७७

प्रस्तावना :

नेपालको संविधान, २०७२ को धारा ३८ को महिलाको हकको कार्यान्वयन गर्न र लैङ्गिक हिंसा बाट पीडित वा प्रभावितलाई तत्काल उद्धार गर्न, औषधी उपचार गर्न वा पुनर्स्थापना गर्ने कार्यका लागि नगरपालिकामा लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष स्थापना गरी सो कोष बाट पीडित वा प्रभावितलाई रकम प्रदान गर्ने कार्यलाई सरल, सहज एवं प्रभावकारी बनाउनको लागि लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष संचालन नियमावली, २०६७ तथा लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष स्थापना तथा विस्तारका लागि सशर्त अनुदान रकम खर्च सम्बन्धि मापदण्ड, २०७६ को अधिन एवं स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ उपदफा (२) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी सुनवल नगरपालिकाको प्रशासकीय (नियमित गर्ने) ऐन २०७४ को दफा ४ बमोजिम सुनवल नगरपालिकाको लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष संचालन कार्यविधि, २०७७ तयार गरि लागू गरिएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

क) यो कार्यविधिको नाम सुनवल नगरपालिकाको लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष संचालन कार्यविधि, २०७७ रहेको छ ।

ख) यो कार्यविधि तुरुन्त लागू हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा ,

क) “नगरपालिका” भन्नाले सुनवल नगरपालिका भन्ने बुझ्नुपर्दछ ।

ख) “कोष ” भन्नाले दफा (३) बमोजिमको लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष बुझ्नुपर्दछ ।

ग) “पीडित” भन्नाले लैङ्गिक हिंसा बाट पीडित वा प्रभावित व्यक्ति बुझ्नुपर्दछ ।

घ) “घरेलु हिंसा” भन्नाले कुनै व्यक्तिले घरेलु सम्बन्ध भएको अर्को कुनै व्यक्तिलाई दिएको शारीरिक, मानसिक, यौनजन्य वा आर्थिक यातना बुझ्नु पर्दछ ।

ड) “लैङ्गिक हिंसा” भन्नाले सार्वजनिक वा निजी जीवनमा लिंगको आधारमा कसै प्रति शारीरिक, मानसिक, वा यौनजन्य क्षति वा पीडा पुर्याउने कार्य सम्भन्नुपर्दछ र सो शब्दले लिंगको आधारमा हुने वा हुनसक्ने कुनैपनि प्रकारको अपमानजन्य, पीडाजन्य

वा धम्कीपूर्ण व्यवहार,दवाव,करकाप वा स्वेच्छाचारी रुपमा महिलालाई स्वतन्त्रताको उपभोग गर्नबाट बञ्चित गर्ने कुनै कार्य समेतलाई जनाउछ ।

च) “कोष संचालन समिति” भन्नाले कार्यविधिको दफा (९) बमोजिम गठित समितिलाई बुझ्नुपर्दछ ।

(छ) कार्यपालिका भन्नाले सुनवल नगरपालिकाको कार्यपालिकालाई सम्झनु पर्छ ।

(ज) कार्यालय भन्नाले सुनवल नगरपालिकाको नगर कार्यापालिकाको कार्यालयलाई सम्झनुपर्छ ।

३. कोषको स्थापना :

१) लैङ्गिक हिंसा बाट पीडित तथा प्रभावितहरुको तत्काल उद्धार गर्न,राहत प्रदान गर्न तथा पुनःस्थापना गर्ने कार्य समेतका लागि सुनवल नगरपालिकाले लैङ्गिक हिंसा निवारण कोषको स्थापना गरेको छ ।

२) कोषमा देहाय बमोजिमका रकमहरु जम्मा गर्न सकिने छ ।

क) संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने रकम,

ख) सुनवल नगरपालिकाको आन्तरिक स्रोतबाट छुट्टयाइएको रकम,

ग) विभिन्न सघं, संस्था वा व्यक्ति बाट प्राप्त रकम

घ) अन्य कुनै आन्तरिक वा बाह्य स्रोत बाट प्राप्त रकम,

च) बैंक खातामा रहेको मौज्जात बाट प्राप्त व्याज रकम

४. कोषमा रकम जम्मा गर्ने:

लैंगिक हिंसा पीडित तथा प्रभावितहरुको तत्काल उद्धार गर्न,राहत तथा पुनःस्थापना गर्ने काम समेतका लागि सुनवल नगरपालिकाले प्रत्येक वार्षिक बजेटमा व्यवस्था गरी कोषमा रकम जम्मा गर्नपर्नेछ ।

५. कोषको उपयोग : १) कोषको रकम देहायको कामको लागि उपलब्ध गराउन उपयोग गरिनेछ ।

क) पीडितलाई तत्काल उद्धार गर्न,

ख) पीडितलाई औषधी उपचार गर्न ,

ग) पीडितलाई तत्काल उपचार गराउदा लागेको खर्च पीडकले तत्काल व्यहोर्न नसक्ने भई अदालतको आदेश बमोजिम त्यस्तो पीडितको स्वास्थ्य उपचार गर्न ,

घ) राहत प्रदान गर्न तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउन,

ङ) पीडितलाई कानुनी सहायता ,मनोवैज्ञानिक उपचार तथा मनोपरामर्श लगायतका सेवा प्रदान गर्न,

च) सीपमुलक तालिम प्राप्त पीडितलाई स्वरोजगारका लागि कुनै व्यवसाय स्थापना गर्नको लागि अनुदान रकम प्रदान गर्न ,

छ) पीडित र प्रभावित लाई पुनःस्थापना गराउन ,

ज) अत्यकालीन महिला सुरक्षा सेवा केन्द्र संचालनको लागि माग भई आएमा समितिले आवश्यक ठानेमा आवश्यकता र औचित्यताको आधारमा सेवा केन्द्र संचालनको लागि

रकम प्रदान गर्न ।

- भ) पीडितको लागि कोष संचालन समितिले तोके बमोजिमको अन्य काम गर्न ,
२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि कोष सञ्चालक समितिले लैङ्गिक हिंसा बाट पीडित बालबालिका तथा किशोर किशोरी वा लैङ्गिक हिंसा बाट प्रभावित भई लागु पदार्थको दुर्व्यसनमा फसेका वा सडकमा आएका व्यक्तिलाई प्राथमिकता दिई कोषको रकम खर्च गर्न सक्नेछ ।

६. कोषको रकम अन्य काममा उपयोगमा गर्न नपाईने : कोषको रकम दफा (५) बमोजिम बाहेक अन्य कामका लागि उपयोग गर्न पाइने छैन ।

७. राहत तथा आर्थिक सहयोगको आधार र मापदण्ड :

- १) सुनवल नगरपालिकाले कोष परिचालन समिति गठन गरी पीडित र प्रभावितलाई राहत तथा आर्थिक सहयोग प्रदान गर्नेपर्दछ ।
२) कोष संचालन समितिले उपदफा (१) बमोजिम पीडित र प्रभावितलाई रकम उपलब्ध गराउदा देहाय बमोजिमको रकमको हद र आधार लिनुपर्दछ ।
क) पीडितलाई तत्काल उद्धार , औषधी उपचार , पुनःस्थापना, वा राहत तथा आर्थिक सहयोग नगरेमा गम्भीर मानवीय क्षति हुने देखिएमा कोष संचालन समितिले निर्णय गरी बीस हजार रुपैया नबढ्ने गरी मनासिव रकम ,
ख) हिंसा पीडितले कुनै सीपमुलक तालिम प्राप्त गरी व्यवसाय संचालन गर्नका लागि वस्तुगत सहयोग वा नगद अनुदान माग गरेमा व्यवसायको प्रकृति र औचित्यताका आधारमा प्रति व्यक्ति बढीमा बीस हजार रुपैया ।
ग) पीडितलाई कानूनी सहयता , मनोवैज्ञानिक उपचार वा मनोविमर्शका लागि पाँचहजार रुपैयामा नबढ्ने गरी लागेको यथार्थ खर्च ,
घ) पीडितलाई तत्काल उद्धार गर्नपर्ने भएमा सवारी साधन प्रयोग गर्नपर्ने भए सार्वजनिक सवारी साधनबाट यात्रा गर्दा लाग्ने भाडा रकम , खाना खर्च बापत प्रतिदिन तीनसय रुपैया र बास बस्नुपर्ने भए सो बापत छुट्टै रकम दिनुपर्ने भएमा प्रतिदिन पाँचसय रुपैयाको दरले लागेको यथार्थ खर्च,
ङ) पीडितलाई अस्पतालमा भर्ना गरी औषधी उपचार गर्नपर्ने भएमा अस्पताल आँउदा जाँदा सवारी साधन प्रयोग गर्नपर्ने भए सार्वजनिक सवारी साधन प्रयोग गर्दा लाग्ने भाडा रकम , खाना खर्च, अस्पतालमा बस्ने व्यवस्था नभई बाहिर बस्नुपरेमा बास खर्च बापत प्रतिदिन पाँचसय रुपैया र उपचार खर्चको यथार्थ खर्च रकम उपलब्ध गराउने ।
च) कोष संचालन समितिले तोके बमोजिमको अन्य कामको लागि कामको प्रकृति, आवश्यकता र औचित्यताको आधारमा बढीमा दश हजार रुपैया,

८. राहत तथा आर्थिक सहयोग प्राप्त गर्न निवेदन दिनुपर्ने :

- १) यस कार्यविधि बमोजिम राहत तथा आर्थिक सहयोग प्राप्त गर्न चाहने पीडित वा सरोकारवाला व्यक्तिले राहत तथा आर्थिक सहयोग पाउनुपर्ने मनासिव कारण खुलाई

नगरपालिकामा निवेदन दिनुपर्नेछ ।

- २) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त भएको निवेदन जाँचबुझ गर्दा पीडित तथा प्रभावितलाई राहत वा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउनुपर्ने मनासिव आधार देखिएमा संचालक समितिले दफा ७ को अधिनमा रही कोष संचालन समितिले निर्णय गरी उपलब्ध गराउनुपर्नेछ ।
- ३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा उल्लेख भएता पनि पीडित तथा प्रभावितलाई तत्काल राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउनुपर्ने मनासीव आधार देखिएमा दफा (७) बमोजिम कोष संचालन समितिबाट पछि अनुमोदन गराउने गरी कार्यालयले तत्काल उपलब्ध सक्नेछ ।
- ४) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त निवेदन उपर जाँचबुझ गर्दा पीडित तथा प्रभावितलाई राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउनुपर्ने आधार नदेखिएमा सो को जानकारी निवेदकलाई गराउनुपर्नेछ ।

९. संचालक समितिको गठन :

- १) पीडितलाई तत्काल उद्धार, राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने कामको लागि नगरपालिकामा लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष संचालक समिति रहनेछ ।
- २) संचालक समितिको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ ।
 - क) सुनवल नगरपालिकाका उपप्रमुख -संयोजक
 - ख) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत -सदस्य
 - ग) आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख -सदस्य
 - घ) इलाका प्रहरी कार्यालयको प्रमुख -सदस्य
 - ङ) लैङ्गिक हिंसा निवारणको क्षेत्रमा सुनवल नगरपालिका क्षेत्र भित्र कार्यरत गैर सरकारी संस्थाहरु मध्येबाट संयोजकले तोकेको संस्थाको प्रतिनिधि एक जना -सदस्य
 - च) महिला तथा बालबालिका क्षेत्र हेर्ने शाखाको शाखा प्रमुख -सदस्य सचिव

१०. समितिको काम ,कर्तव्य र अधिकार : संचालक समितिको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

- क) लैङ्गिक हिंसा पीडित तथा प्रभावितको उद्धार गर्ने ,पुनःस्थापना गर्ने , राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने,
- ख) लैङ्गिक हिंसा पीडित तथा प्रभावितको पहिचान गर्ने र वास्तविक पीडित तथा प्रभावितका लागि राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने ,
- ग) राहत तथा आर्थिक सहयोगको सदुपयोग भए वा नभएको सम्बन्धमा अनुगमन गर्ने वा गराउने ,
- घ) स्थानीय तहमा लैङ्गिक हिंसा निवारणको क्षेत्रमा कार्यरत विभिन्न संघ,संस्था तथा निकायहरु बीच समन्वय गर्ने ,
- ङ) लैङ्गिक हिंसा हुन नदिनको लागि स्थानीयस्तरमा जनचेतना मुलक कार्यक्रम संचालन गर्ने ।

- च) कोषमा रकम वृद्धिको लागि खोजी गर्ने,
छ) लैङ्गिक हिंसा पीडित तथा प्रभावित सम्बन्धि अन्य काम गर्ने वा गराउने ।

११. समितिको बैठक र निर्णय:

- क) समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार बस्नेछ ।
ख) समितिको बैठक संयोजकले तोकेको मिति, समय र स्थानमा बस्नेछ ।
ग) समितिको कुल सदस्य संख्याको पचास प्रतिशत भन्दा बढी सदस्यहरु उपस्थित भएमा समितिको बैठकको गणपुरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।
घ) समितिको बैठकको अध्यक्षता समितिको संयोजकले गर्नेछ र निजको अनुपस्थितिमा उपस्थित सदस्यहरु मध्ये छानेको सदस्यले गर्नेछ ।
ङ) समितिको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ ।
च) समितिको बैठक सम्बन्धि अन्य कार्यविधि समितिको बैठकमा निर्णय गरी निर्धारण गर्न सकिनेछ ।

१२) **खाता संचालन :** १) सुनवल नगरपालिकाको लैङ्गिक हिंसा निवारण कोषमा प्राप्त भएको रकम कुनै वाणिज्य बैंकमा छुट्टै खाता खोली जम्मा गर्नुपर्नेछ ।

२) उपदफा (१) बमोजिमको खाताको संचालन प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुखको संयुक्त दस्तखत बाट हुनेछ ।

१३) **कोषको लेखा र लेखा परीक्षण :** १) कोषको लेखा र लेखापरीक्षण प्रचलित कानून बमोजिम राखिनेछ ।

१४) **कोषको रकम फिज नहुने :** कोषको रकम खर्च नभई आर्थिक वर्षको अन्त्य सम्म बाँकी रहेमा त्यस्तो रकम फिज हुने छैन ।

१५) **प्रतिवेदन पेश गर्ने :** १) समितिले आफुले गरेको कार्यको वार्षिक प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ३ महिना भित्र नगरकार्यपालिकामा पेश गर्नुपर्नेछ ।

२) उपदफा (१) बमोजिम समितिले पेश गरेको प्रतिवेदन नगरकार्यपालिकाले वार्षिक रूपमा सार्वजनिक गर्नुपर्नेछ ।

१६) **बैठक भत्ता :** संचालक समितिका संयोजक वा सदस्यले सो समितिको बैठकमा भाग लिए बापत नगरकार्यपालिकाले तोके बमोजिमको रकम बैठक भत्ता बापत पाउनेछन् ।

१७) **कोषको सचिवालय :** कोषको सचिवालयको काम नगरपालिकाको महिला तथा बालबालिका हेर्ने शाखाले गर्नेछ ।

१८) **अभिलेख राख्ने :** समितिले आफुले गरेका काम कारवाहीको अभिलेख दुरुस्त राख्नुपर्नेछ ।

१९) **निर्देशन दिन सक्ने :**

१) नगरकार्यपालिकाले कोष संचालक समितिको काम कारवाहीको सम्बन्धमा सो समितिले आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ ।

२) उपदफा(१) बमोजिम नगरकार्यपालिकाले दिएको निर्देशन पालना गर्न समितिको कर्तव्य हुनेछ ।

- २०) **संशोधन र व्याख्या** : संशोधन र व्याख्या गर्ने अधिकार : यस कार्यविधिको संशोधन र कुनै विषयमा द्विविधा भएमा व्याख्या गर्ने अधिकार कार्यपालिकामा निहित रहनेछ ।
- २१) **कोष खारेज हुन सक्ने** : १) कुनै कारणवश कोष संचालन गर्न आवश्यक नदेखिएमा नगरकार्यपालिकाको निर्णयबाट कोष खारेज गर्न सकिनेछ ।
- २) उपदफा(१) बमोजिम कोष खारेज भएमा कोषको रकम हस्तान्तरण सम्बन्धी निर्णय नगरकार्यपालिकाको बैठकबाट हुनेछ ।
- २२) **अमान्य हुने** : यस कार्यविधिमा उल्लेखित कुनै कुरा प्रचलित कानूनसंग बाझिएमा बाझिएको हदसम्म अमान्य हुनेछ ।

प्रमाणिकरण मिति : २०७७/०५/१३

**आज्ञाले
शिशिर पौडेल
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत**